Рі… Неділя 23. березня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Велика атака на Плимавтс

БЕРЛІН, 22. III. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:**

Останньої ночі більше число німецьких боєвих літаків заатакувало пристань Плимавтс. Незвичайно гарна погода влекшувала скидання бомб і давала можливість докладно стежити за їх влучністю. Пожежі великих розмірів обійняли портові обєкти та корабельні майстерні. Вогонь спалахнув на кількох кораблях. Великі шкоди потерпів харчевий уряд фльоти. Інші літаки бомбардували Лондон. Впродовж 20. III. стежні літаки влучно поцілили ганґари й схоронища на летовищах у південній Анґлії. Коли німецькі летуни скидали бомби з висоти майже 100 метрів, вони завважили вибухи зараз таки біля ворожих ловецьких літаків, що в більшій кількості стояли на землі. Інша, дуже успішна атака була на пристань Клектон он Сі.

Біля британського південно-східнього побережжя затонув один ворожий торговельний корабель, містоти 8.000 тон. Його поцілили 3 бомби зпереду й ззаду.

Вчорашній воєнний комунікат згадував про атаку на транспорт під охороною. Тоді пожежа спалахнула також на четвертому торговельному кораблі, містоти 6.600 т. Німецький мінолов зістрілив на Північному морі один британський літак.

Минулої ночі ворог не налітав на Німеччину.

Бої на Атлянтику біля Африки

БЕРЛІН, 22. III. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:**

Німецькі підводні човни, що діють на західньому побережжі Африки, сторпедували й затопили кілька кораблів загальної містоти 69.000 тон дуже забезпеченого транспорту, що плив до Анґлії.

—o—

Промови мін. фон Рібентропа й Бардоші

МІНХЕН, 22. III. — У честь мадярського міністра закорд. справ Бардоші, що перший раз відвідав Німеччину, мін. фон Рібентроп улаштував гостину. Підчас цієї гостини обидва державні мужі Німеччини та Мадящини обмінялися промовами. Мін. фон Рібентроп сказав у свойому сердечному привіті, що Німеччину та Мадярщину звязала після 1918 р. спільна важка доля. Обидва народи стали жертвою найбільшого обману у світовій історії, обидва вони переживали часи приниження, ослаблення і хвилевого упадку. Але, як це годиться товаришам зброї, обидва додержали собі вірности. Коли пізніше Фірерові вдалося створили з Німеччини одну з наймогутніших держав світу, тоді прийшов час, щоб розірвати кайдани мирових договорів у у Версаю і Тріяноні й обом народам забезпечити той життєвий простір, що їм з природи належиться. „У тих роках — говорив мін. фон Рібентроп — мадярський народ під проводом Його Світлости Пана Реґента Горті щораз тісніше звязувалася з віссю. Із спільної долі в терпінні виросла спільна воля діяння". Мадярщина стала першою державою, що приєдналася до пакту трьох великодержав. Що тоді Німеччина та Італія заступилися за Мадярщину — це самозрозуміле. Німеччина зокрема вдоволена, що вдалося направити ту важку територіяльну кривду, що її заподіяли Мадярщині в Тріяноні. Наприкінці мін. фон Рібентроп вшанував память пок. міністра закорд. справ Мадярщини, ґр. Чакі, і так закінчив свою промову: „Сьогодні союзники Німеччина, Італія і Японія та держави, що до них приєднались, з яких перша була Мадярщина, стоять перед останньою стадією боротьби: розбиттям її останнього ворога — Анґлії".

Мадярський мін. Бардоші відповів мін. фон Рібентропові подякою за сердечний привіт. При тій нагоді він заявив, що мадярська політика є та сама від хвилини, коли Мадярщина попліч Німеччини почала боротьбу з кривдою і насильством Версаю і Тріянону. Мадярські уряди були свідомі, що тільки тісна і щира співпраця з Німеччиною може направити кривду Мадярщини й причинитися до того, щоб вона досягла своєї справедливої мети. „Для кожного мадярського міністра закорд. справ — закінчив свою промову мін. Бардоші — і не може бути почеснішого завдання, як співпрацювати в дусі тісної дружби з Великонімеччиною, що веде свою геройську кінцеву боротьбу за справедливий, новий порядок в Европі".

Фірер прийняв мадярського мін. зак. справ

МІНХЕН., 22. III. — У пятницю Фірер прийняв у приняві міністра фон Рібентропа мадярського міністра закордонних справ Ледія Бардошія. Розмова Фірера з мін. Бардошієм відбулася з традиційною і сердечною приязню, що вяже Німеччину і Мадярщину.

На закінчення розмови мадярський мін. закорд. справ представив Фірерові членів свойого почоту.

Мін. Бардоші у Мінхені

МІНЕН, 22. III.— У пятницю передполуднем мадярський мін закорд. справ Бардоші прибув до Мінхену. На залізничому двірці привітав його мін. фон Рібентроп, представники держави, партії та збройних сил. Побіч німецьких урядових достойників явився також мадярський посол у Берліні Сояй та мадярський ґен. консуль у Мінхені Місте-Ґеретенберґер. Опісля мін. фон Рібентроп відвіз мін. Бардошія до готелю „Реґіна". В гостинниці „Чотири пори року" обидва міністри перевели довшу сердечну розмову про ті питання, що їх обох цікавлять.

За вирівнування розбіжностей

Різниці у поглядах на публичні справи — це природне явище, яке стрічаємо у кожній суспільности, обосноване різницями вдачі, темпераменту, виховних і наукових впливів, товариства, лектур і т. д. У тих різницях трапляються часто засадничі розбіжності, яких неможливо вирівняти та які можна хіба підпорядкувати засаді національної дисципліни. Але є й інші, які можна усунути, якщо до того забратися якслід та впору.

Трапляється у розгарі дискусії, що одна зі сторін затрачує контакт з противником, не знає, якої тези має боронити, а то й висловлює інші погляди, ніж на початку. Виявляється, що причиною розбіжности була лиш різниця у термінольоґії, що в те саме слово інший зміст вкладала одна сторона, інший друга. Трапляються люди, які боронять завзято своїх поглядів лиш тому, що не знають арґументів другої сторони, коли ж стрінуться, переконуються, що вони були на фальшивому шляху. Трапляється, що різниці поглядів походять з незгідних інформацій про якийсь факт чи стан, і як лиш ті інформації вдасться узгіднити, відпадає причина непорозуміння.

Такі розбіжності можна усунути шляхом виміни думок, але відповідним способом та у відповідний час. Коли якась різниця поглядів вдержується довший час, дозкола неї повстає заогнення. Витворюються два табори, часом дрібна справа виростає до доґми, оборона свого становища — до питання чести; особисті випади та образи згущують атмосферу. У дальшій стадії конфлікту, коли й переконаєтеся, що він не має глибших основ, важко вам уступити, щоб не наразитися на заміт безхребетности; важко зговоритися з противниками, якщо у розгарі суперечок дійшло до виміни образливих слів.

Конфлікт можна опанувати у початковій стадії, — як пожежу чи епідемії, — але лиш у відповідних умовинах, серед відповідної атмосфери.В обох сторін мусить бути добра воля, обі сторони мусять бути приготовані на „безболізний" для чести й амбіції відступ з деяких несуттєвих позицій. Не надаються до такої виміни думок публичні дискусії, бо небагато людей має цивільну відвагу перед ширшою публикою признати противникові рацію та уступити. Краще підходять тут вужчі конференції, але й туди обі сторони приходять звичайно з полемічним наставленням, озброєні „від стіп до голови" арґументами, шукаючи успіхів.

Куди інші вигляди дає виміна думок, коли двох противників стрінеться випадково, на невтральному ґрунті, у приватній розмові — коли зясовують собі, що їхньої розмови ніхто не чує, ніхто не привязує до неї ваги, ніхто нею не цікавиться; що та розмова до нічого не зобовязує, не матиме ніяких безпосередніх наслідків. Лиш у таких умовинах — у такій атмосфері повного „морального розоброєння", можна на холодно проаналізувати причини розбіжностей, відрізнити сутні від здогадних, знайти можливо спільну мову. Лиш така розмова — при-

ватного, незобов'язуючого характеру — може стати вихідною точкою до замирення.

Такої методи часто вживає дипльоматія — гурт людей, що має за завдання провадити державні кораблі по морю, повному мілин та підводних скель, що мусить оборонити інтереси та престиж держави, але не сміє пролити ні краплини крови, коли це не є безумовно необхідне. Всі наші внутрішні непорозуміння — релігійні, політичні, станові — видаються забавою в порівнанні з конфліктами, якими наїжені міждержавні взаємини. Небагато знайдете в Европі сумежних держав, які не мали би комплексу суперечних інтересів — територіяльних, політичних, ідеольоґічних, господарських. Кожного року зависають хмари над тою чи іншою частиною світу. Нераз маєте враження, що збройний зудар неминучий, що ніяк неможливо погодити суперечні інтереси, вспокоїти схвильовану опінію обох сторін, яка домагається, щоб у 100% заспокоїти її домагання.

І справді до тих ударів доходило би дуже часто, коли б дипльоматія працювала явними методами—як того, напр., домагався американський фантаст Вилсон, — коли б дипльомати переводили свої розмови на естраді, під світлом рефлекторів — себто на публичних нарадах, у приявності представників преси, під контролею публичної опінії. Тоді дипльомати мусіли б поводитися мов на парляментарній трибуні — мусіли б виголошувати крилаті промови у боєвому дусі, мусіли б оминати всього, що їхні земляки — зокрема з опозиції — могли би скваліфікувати як слабість чи нерішучість. В таких умовинах не можна б до нічого договоритися, всі вузли інтересів треба б перетинати мечем.

Та на щастя істнує справжня дипльоматія з усіми її ходами, невідомими для публичної опінії. Представники держав стрічаються на невтральному ґрунті, напр., на принятті в амбасаді чи посольстві якоїсь третьої держави. У розмові — такій звичайній, у затишному кутку якогось сальонику — обговорюють вони предмет конфлікту, висловлюють свої особисті погляди, які не зобов'язують їхніх урядів, але які дають співрозмовцеві змогу визондувати, де лежить остаточна межа можливих уступок противної сторони, як далеко можна натягнути струну без военного риска. Таким способом, безпосереднім контактом чи при посередництві третього чинника, який підіймається медіяції, аналізується основу непорозуміння і часто знаходиться спільну мову.

Що є можливе на площині реальних конфліктів, мусить бути куди лекше там, де входять у гру лиш психольоґічні різниці, а то здогадні непорозуміння. Чимало зударів вдасться оминути, коли знайдеться лиш громовідвід, що вможливить спокійне розряджєння двох хмар з противним нарядом. Як це має відбуватися? Аналоґій з дипльоматією не можемо посувати задалеко. Для вирівнання розбіжностей треба нам тіснішого товариського контакту, але він не може відбуватись у приватних домах. Раз — що небагато у нас людей, які могли б вести т. зв. отверті доми, та й небагато є у нас більших мешкань, де можна б відбитись від товариства, вести розмову без свідків. З другого боку не часто воно трапляється, щоб дві противні сторони бували в тому самому домі, а при спеціяльному запрошенні „ад гок“ не буде атмосфери „морального розброєння“, яка є забезпекою успіху. Крім того не все легко знайти дім, який справді був би невтральним тереном, якого господар не був би чи не вважався б прихильником тої, чи іншої сторони.

Для внутрішньої консолідації, **для вирівнування розбіжних поглядів, необхідне інтенсивніше товариське життя** — але його форми мусять відповідати нашим умовинам. Цінні прислуги в тому напрямі віддала би **світлиця — клюбовий льокаль**, де можна б кожного дня стрінутися та при часописі чи шахах обмінятися думками про громадянські справи.

Не треба робити собі надто великих надій, не треба вважати світлиці універсальним елексиром на всі наші внутрішні недомагання. Але слід сподіватися, що в тому середовищі чимало думок, які може були би стали джерелом конфліктів, зсуваються у спільному зусиллі для спільної мети.

Галіт Б.

—o—

Фінляндія й Німеччина

(Від нашого кореспондента).

Берлін, у березні 1941.

17. березня минули роковини підписання миру між Фінляндією та Росією. Фінська політика, рахуючись з тодішньою міжнародньою ситуацією та власною силою — рішила піти на уступки перед велитенською перевагою. Втративши частину своєї державної території, яка називається тепер фінсько-карельською совітською республикою, врятувала державну суверенність і незалежність. Здобула собі цим самим признання цілого світу, який за останній рік мав нагоду освоїтися та навчитися нової політичної мудрости, що її можна висловити реченням: не слід в обороні максималізму тратити — все!

Німеччина цікавилася ходом війни на півночі; раділа, що фінці зуміли знайти правильний вихід з дуже складної ситуації і тепер з увагою стежать зусилля цього малого, проте зорґанізованого й здорового народу при відбудові знищеної военними подіями країни та її господарства.

Фінляндія розуміла від початку становище Німеччини. Вона з свого боку живо цікавиться й тепер тим усім, що переживає новітня Німеччина й то не лише в ділянці чистої політики чи мілітарного розвитку подій на всіх фронтах. Фінці з прикметною їм повагою північного народу придивляються внутрішнім німецьким осягам і обєктивно вміють їх оцінити. Саме тепер, більш як коли, дбають фінці про ознайомлення себе з проблемами й людьми нової Німеччини. У фінській пресі можна зустрічати чи не найбільше статтей з описами всіх ділянок німецького життя. Окремими симпатіями фінської публіцистики тішиться німецька армія, як приклад народньої збройної сили, оживленої національним, державницьким духом.

Стоячи на східніх окраїнах північного, високо-культурного світу, високо цінить Фінляндія свою приналежність до нордійської групи держав, які так несподівано й по довгій історичній перерві знайшлися в крузі военних подій. Саме на днях дав відомий фінський професор літератури В. **Коскеннемі** цікаве інтерву німецькій пресі на тему настроїв Фінляндії.

Кожний фінець — заявив проф. Коскеннемі — свідомий нерозривної приналежности своєї батьківщини до групи нордійських країн. Звязок з північчю належить до тих півсвідомих доґм фінського світогляду, що мали свою силу ще перед втіленням у слово й діло. Майже 700-річна спільна історія Швеції й Фінляндії, спільні релігійні та культурні переживання, однакові правні поняття, така ж соціяльна структура, врешті спільні досвіди в боротьбі з труднощами північної природи та історії, все це сильно тримає Фінляндію в крузі народів, до яких побіч неї належать Швеція, Норвеґія і Данія. Те, що Фінляндія по розлуці з Швецією зуміла зберегти свій північний соціяльний порядок, треба вважати за дуже щасливу історичну обставину. Фінський народній епос Калевали, твори Рунеберґа й музика Сібеліюса доказують, що Фінляндія внесла багато також до загальної культурної скарбниці Европи. Північ не є замкненим для себе культурним кругом, який живе виключно для себе. Альфред Розенберґ підкреслив в одній із своїх останніх промов приналежність північних країн до німецько-ґерманського світа. Не можна цього заперечити, коли взяти на увагу культурне споріднення. Було б запереченням цілої фінської культури та її історії доказувати щось інше, чи твердити, що Фінляндія не одержала безпосередніх чи посередніх багатих впливів із Німеччини“.

„Наші університети, наша народня церква й наше шкільництво розвинулося під сильним німецьким впливом. Знаменним для напряму наших відносин до Німеччини є факт, що німецька мова є в нас найпопулярнішою із чужих мов і займає більш-менше таке становище, як мова латинська в середневіччі. З-поміж найбільших фільольоґів найкраще знаємо німецьких. Вистане згадати, скажім, значіння Геґля для фінського національного відродження. З німецькими великими поетами зрослися ми від шкільної лавки“.

„Це культурне споріднення, що розвинулося протягом століть між північними народами й німецьким культурним простором — витворило між нами почуття тривкої духової спільноти“.

КТВ.

—o—

Середземне море й Балкани

(м. о.) Саме тепер минає рік, як на півночі Европи була розгорілась війна. Послідовно потім війна перекинулась була й на захід Европи. Були такі, що думали, що з упадком анґлійських впливів у скандинавських державах і в західніх державах Европи, війна вже закінчується. Сьогодні, з погляду тільки одного року, бачимо, що минулорічна весняна війна була тільки одною дією війни, що принесе справжню розвязку сучасного величезного конфлікту, з розвязкою якого прийде напевне доба нової Европи.

Одночасно бачимо, що не північна й не західня війна в Европі принесе остаточну розвязку конфлікту, — а прийде вона на Балканах, на Середземному морі. Тільки той, хто володіє безпосередньо чи посередньо Балканами, той володіє і Середземним морем. А хто володіє Середземним морем, той володіє й усією Европою та має переважні впливи на Африку, на Азію, маючи два важні ключі: Суез і Ґібральтар.

Історія Европи тісно звязана зі Середземним морем: уся духова культура, що сягає джерел Сходу, релігійні рухи, цивілізація, економія — звязані з цим морем.

Були фенікійці, була Картаґіна, були греки, були римляни — всі вони, пануючи над цим морем, панували над тодішнім світом. За те море постійно велись війни, що тривали сотнями років, поки сильніший нарід не поконував слабшого. В середніх віках на Середземне море йдуть і араби, яких крило обхопило Піренейський півостров. Коли їх напір заломлюється, приходить новий напір Туреччини, що опановує Балкани, доходячи до Відня. З півночі — німці сягають по Середземне море вже від IX. століття; найбільший і успішний їх напір був за часів цісарів Оттонів. На Сицилії володіє німецька династія Свевів.

У девятнадцятому столітті йде змаг за Середземне море й за Балкани між імперіями Европи: Австрія, Німеччина (від Бісмарка, що був за союзом із молодою Італією), Анґлія, Франція і Росія. Вершок перемоги в цьому змагу падає на Анґлію — по світовій війні, по Версаю.

Балкани — це та брама, що веде до володіння Середземним морем, а звідсіля це володіння йде на північ, на схід, на південь. Не диво, що збіраються оце над Балканами хуртовинні хмари: хто має цей ключ у своїх руках, той володіє світом.

—o—

Оголошення

(Від власного кореспондента)

Відень, березень 1941.

Скільки разів обговорюють „Краківські Вісті" справу поширення нашої преси, стільки разів пригадується український читацькій громаді одна зі справ, від яких залежить це поширення: фінансова сторінка. Падуть тоді різні заклики й проекти й тільки врядигоди (м. ін. востаннє п. Б. Галіт) заторкне хтось одно з найважніших грошевих джерел усіх часописів Европи та світу, а саме — оголошення.

Бо і справді. Коли вранці листар приносить з далекого Кракова рідний щоденник, його читачі стають подібні до згаданого недавно у „Кр. Вістях" галицького священика, „вірного" „Ділові". Отже починають від останньої сторінки й мусять завсіди стверджувати одну прикметну риску: **одинокий український щоденник по цей бік майже не має оголошень.**

Відомі дуже добре арґументи наших торговельників, тройґендерів, кооператорів і інших ділових людей. Але відомо також, що це просте непорозуміння вважати оголошення „зайвим видатком", зокрема тоді, коли нині українці, розсипані по велитенських просторах і тільки одним часописом обєднуються у спільну громаду. Один мій знайомий з табору помістив недавно оголошення про продаж книжок: нині він уже „фірма". Інший хотів купити плащ і дав мале оголошення у німецькій ґазеті — у вісліді мав вибір аж двадцятькількох плащів і має сьогодні дуже добрий та дешевий. Врешті, як знайти тому, хто потребує, **те, чого потребує,** як не через оголошення, і відзивність соток-тисяч українців на кожний збірковий поклик — це також виключно вислід своєрідного оповіщення в ґазеті, що було б неможливе, якби часопис не істнував. Словом — оголошення сьогодні **таке саме важне посередництво, як і лист і відвідини,** однак із тим, що за посередництом часопису відбувається звязок з тисячами людей водночас. Ця сутня правда в Европі не потребує вже арґументації: до звичайних, напр., явищ належить в німецькій пресі **т. зв. родинне оголошення,** отже повідомлення про заручини, вінчання, народини дитини, смерть та іменинні, уродинні, чи ювилейні привіти. Автім і повідомлення про виклад, оповістка про вписи, заохота прийти на концерт, чи виставу — це також оголошення і в нас, **тільки** завелася поведенція не платити за такі речі. Ясно, що є виїмки, що є т. зв громадська служба часопису і відомий патріотизм наших видавництв. Але чи не є також **патріотичною службою оплатити,** може й менше, але все таки оплатити, свою оповістку, чи повідомлення про загальні збори з каси установи і тим самим піддержати та дати **змогу розгорнути краще рідний часопис?** В Европі це самозрозуміле.

Служимо доказами. Коли у „Фелькішер Беобахтер" з неділі, 2. березня ц. р., який має **28 сторінок,** є аж **12 сторінок оголошень,** у тім 119 **великих** та **873 малих,** в „Дойче Альґемайне Цайтунґ" з того ж дня на 24 сторінки **аж 13½ стор. оголошень** (усіх 385), то це ще нічого: урядові, чи півурядові часописи можуть бути не характеристичні, хоч саме дрібні оголошення — це виключно справа дрібної клієнтелі — поодиноких осіб, направду маціньких „збутовців" та „консументів". Чи має цей пересічний громадянин інтерес у своїм дрібнім оголошенні, про це краще скажуть три основні часописи віденської „публики", щоб не вживати вислову „вулиці". Отже (усі з 2. береня ц. р.) у **„Кляйне Фолькцайтунґ"** знайшов я на всіх 32 аж 12 сорінок оголошень, **з того 10 сторінок дрібних,** в **„Ілюстрірте Кронен Цайтунг",** що має марку „ґазети фіякрів", на 32 аж 15½ сторінок, **з того 10½ сторінки дрібних** (на одній сторінці коло 150, отже порахуйте!), у **„Дас кляйне Блят"** на 32 аж **14 сторінок оголошень.**

А головний віденський часопис **„Вінер Ноєс Таґблят"?** Це вже окрема й відома історія. Недільне число того часопису, що має звичайно 54 сторінки, має й окрему „ґазету" дрібних оголошень: у числі, яке я провірив, ця „ґазета" **мала 18 сторінок дрібних оголошень** (сторінки „Таґбляту" вдвоє більші від сторінок вгорі згаданих часописів, більші дещо, як у „Кр. Вістях"), по 150—180 їх на кожній сторінці, а взагалі 150—180 оголошень було з цім числі **35 сторінок на 54 всіх.** Як бачите, половину, а то й більше сторінок займають у всіх віденських часописах оголошення й не диво, що мають вони ілюстрації, відділи, фахові статті й кореспонденції щонайкращі, але й найдорожчі. Так є в усіх сучасних часописах світу, а властне дрібні оголошення — не оголошення капіталу та промислу, тільки оголошення такої звичайної, як Ви й я, людини праці. Є в тих оголошеннях віддзеркалення життя в усіх відтинках і не диво, що кожний ці оголошення читає. Ціна? Дуже дорогі — найдешевше 3.40 РМ. (Як дешево це у „Кр. Вістях"!). Успіх? Моя знайома дала одне оголошення, що хоче вийти заміж, дістала 46 листів, вибрала з них 7, з сімох одного і на днях буду на весіллі. Бо люди іноді не мають часу навіть подумати над тим, що в житті найконечніше і добре оголошення приходить впору.

Громадяни, громадяни! Ви також хочете щось купити, чи продати, шукаєте спільника, помешкання, комірника й праці, губите і знаходите, маєте охоту оженитись, чи вийти заміж. Заручитесь Ви, женитесь, тішитесь дитинкою, хочете комусь післати побажання. Ану, громадяни, маленьке оголошення, щоб і ті, які мають і які не мають Вашої адреси, знали про це, ану пошукайте Ви того, хто за Вами шукав би, може й чекає на Вашу пропозицію. Коли посипались би масово Ваші оголошення, Ви побачили б швидко, якими були б „Краківські Вісті" не лише в оголошеневій частині і Ви були б їм вдячні за те, що Ваше оголошення було на їх сторінці.

А. К.

Б. Л.

У минуле

НАШ КАТЕХИТ.

Був це предмет условно обовязковий, себто, хто записався на нього, повинен був пильно на години ходити й учитися, бо як ні, то міг дістати гіршу ноту з пильности.

Записувалися греко-католики, з поляків зголошувався іноді якийсь, один або двох, а з жидів не пригадую собі ніодного.

На науку призначували останню годину, рано, або пополудні, тоді, як учні були вже перетомлені наукою. Поляки й жиди йшли на обід, а ми ще мусіли одну годину сидіти в клясі. Вони нам „моркву стругали", ось мовляв, ми вже собі йдемо, а ви ще мусите годину сидіти, за кару, що ви „русини". Тодішні підручники до науки рідної мови були не найкращі. Усякі „уступи" з історії, природи, описи чужих країв та виїмки з творів рідної літератури віршем і прозою. Читали ми їх, дещо пояснював нам учитель, а кращі поезії вивчували на память і деклямували.

Катехит о. Соневицький українцем не був, учив по власній уподобі, але мав такі твори, що ними щиро перейма́вся, як Шашкевича „Цвітка дрібная", „Бандурист", „Псальми Руслановї", або Шевченкові „Думи мої, думи мої, лихо мені з вами!" Умів їх на память і силкувався деклямувати з чуттям та експресією, що йому не все вдавалося, бо легко попадав у тон воскресного канону, або страстних екзорт.

Зате знав він особисто деяких письменників, як ось Миколу Устіяновича, Антона Могильницького, Дениса знад Серету та розказував нам деякі події з їхнього життя, що нас немало цікавило й заохочувало до уваги й науки, тим більше, що наш катехит і тут умів блиснути своїм дотепом і гумором. Таким чином помагав нам перенестися в часи Маркіяна Шашкевича і в події сорок восьмого року. Від нього чули ми про перемиського крилошанина Івана Могильницького і про тамошнього владику Івана Снігурського, про Йосифа Левицького, котрого „Дзвін" у Шклі розбися, про Йосифа Лозинського, що 1846 р. видав „Граматику руської мови", і про голову Руської Ради, ГригоріяЯхимовича.Від отця Соневицького довідалися ми про зїзд руських учнів 1848 р., про батальйон „Руських Стрільців", про бомбардування Львова і про полк наших добровольців 1849 р.

Увесь цей історичний матеріял подавав нам катехит не у формі викладів, а принагідно, як спомини із давніх часів. Деякі з тих споминів, як прим. про бомбардування Львова залишилися мені в памяті до нині, тим більше, що моя бабуня розказувала дуже живо про цю саму подію. Вона приїхала до Львова й приміровувала сукню у кравця, як нараз луснув стріл і куля попала в бочку з водою, що стояла в сінях. Так само донині памятаю оповідання о. Соневицько, як то пізніший гімназіяльний учитель і парох Липиці, а тодішній молодий ученик гімназії, о. Макогонський, стояв на варті на розі бережанського ратуша зі здоровезною палюгою замість кріса.

Завдяки таким картинкам, що їх отець катехит вмів живо малювати, години нашої мови минали нам нераз навіть скоренько й ми не жаліли, що разом із товаришами поляками й жидами не пішли на обід, тільки залишились у клясі ще на одну годину „за кару, що родилися русинами".

(Далі буде).

З голосів преси

Налет на Лондон

Лондон пережив перед двома днями один із найтяжчих німецьких бомбових налетів. Є познаки, що налети цього рода будуть тепер все частіші, бо взагалі ціла боєва акція Німеччини проти Англії прибирає все більше на силі. Щоб хоч частинно уявити читачам хід такого налету на Лондон, користуємося описом воєнного кореспондента „Дойче Альгемайне Цтг", що брав участь у цьому налеті 20. ц. м.

Описавши вилет, кореспондент продовжує:

»Ще поверх 180 км. до мети! Над північним морем перед нами клубляться хмари, а зпоза них пробиваються перші світляні смуги англійських світлокидів (прожекторів), що починають перешукувати небо. Повітря стає знову прозоре. Наш механік Б. повідомляє зразу, що саме перелетіли ми над узбережжям.

І ось нагло засліплюють нас з усіх боків світлокиди. Англійська оборона викидає проти нас утроє і вчетверо сплетені світляні, широчезні смуги, намагаючись замкнути ними шлях нашого лету. Ми летимо величанською, фантастичною, світляною вулицею, що простягається від берега аж до вкритої червоним полумям столиці. Скоро добачуємо її велитенські чорні мури, що неначе б то все загрозливіше набігали на нас. Запорний вогонь протилетунської артилерії, яка гримить далеко від нас, доказує, що у цій полосі — як зрештою підчас кожного налету на англ. столицю — слід рахуватися нам з ескадрами нічних гончих літаків.

Проте скоро забуваємо про це. Бачимо тепер тільки місто, що все виразніше обрисовується перед нами й на яке ми налітаємо.

Далековид! Подаю його командантові нашої групи, сотникові Н., що лежить передо мною у гнізді в голові літака. Вдолині під нами горить Лондон. Серед соток величезних пожеж палахкотять тисячі розсіяних всюди полумяних вогнищ. В деяких точках міста лютує величанське море полумя, якого розміри годі обхопити оком.

Ще ближче. Темза. Під нами котиться ріка, пізнаємо її виразно, бо на її плесі виблискують тремим світлом вогні пожеж. Перелітаємо док Альберта, док Вікторії та західньо-індійський док і всюди довкола них розшалілий величанський океан пожеж. Бачимо з висоти зовсім виразно порожні ями вікон, освічені яскраво червоним блискотом обійнятих полумям галь та будинків.

Праворуч від нас вилітають в повітря два газометри. Величезні, високі на сотки метрів стовбури вогню вистрілюють на момент понад усі пожежі й спадають знову серед низки блискучих вибухів униз. Але найважливіше враження робить все-таки обійняте полумям місто. В Сіті (в центрі, — Ред.) й у східній частині міста палахкотять вогні один коло одного, суцільне море полумя, розхвильоване, димами сповите вогняне ядро, з якого розкочуються пожежі на всі сторони міста. У великих, уже нераз жахливо потрощених бомбами доках, в яких лютує вогонь, відрізнюємо зовсім ясно порти, звалища корабельних варстатів, навіть мости.

Світляні бомби! Наші товариші зайво набирали цей вантаж. Наша ціль світиться перед нами куди більш понуро й жахливо, ніж ми колинебудь сподівалися. У відблисках запалених галь і шпихлірів Темза подібна до вогняної ріки, що облекшує всяку орієнтацію.

Перед нами, позад й попри нас гатять вдолину тяжкі, великокаліберні стрільна з машин, що налітають вкупі з нами. Вони спадають у вогнене пекло, що розкотилося по цілому місту. Всюди, куди не глянеш, короткий зрив, небо дрижить раз-у-раз від вибухів, спалахкують вогні, що скоро приймають величезні розміри. На всі частини міста падають градом запальні бомби, несамовито запалюються білі смолоскипи вогню, вяжуться в кільометрову смугу, щоб зараз же перемінитися у червоні язики пожеж. Вслід за світляними бомбами бе перед нами легка, протилетунська артилерія. Неначе останній протест проти невловимого ворога, видається ця недоцільна стрілянина, що хоче за щось розпачливо зачепитися в цьому пеклі диму вогню та бомбових вибухів. Там, у долині, панує божевілля, бо ж такі величанські пожежі підчас налету, ще й уночі, не загасить ніяка людина; перед цими вибухами, що зявляються там усе наново червоним світлом, є тільки один ратунок: залізти у якнайглибші пивниці та підвали будинків і підземної залізниці. Це пекло не опанують ніякі пожежні сторожі, навіть коли б їх постягали всі докупи з цілої середньої Англії.

Наш літак повертає тепер до налету понад виразно відзначене коліно Темзи. Сотник Н. спускає вділ наші тяжкокаліберні стрільна. Випад. Наш зір впялився вниз. І нагло вистрілює під нами вгору темно-червоний вогняний язик. Поле бачення маємо таке чисте, що пізнаємо якнайдокладніше визначену нам ціль. Серед громів наших бомбових вибухів стають в полумях великі холодільні напроти доку. Не запалилася всього одна бомба, що мабуть пірнула в ріку.

Криваво пересвітлені хмари диму починають тепер усе сильніше перекочуватися над містом. Зпоміж вогняних смуг виринають темні цятки соток запорних бальонів, що їх розмістили по цілому місті. Такої величезної кількости цих підступних ґазових баньок ще ніхто ніколи не бачив, але вони для нас нешкідливі й здебільша тріскають у пекельному жарі над вогняним містом.

Відлітаємо. За нами ціле море вогню... Вигляд цього підпаленого на всіх рогах, розтрясеного безупинними вибухами, велитенського міста, — запирає віддих у грудях. Вгорі, понад цим пеклом поганим сном видається жахлива несамовита панорама».

ЯКІВ ВОЙНАРОВСЬКИЙ

З воєнного нотатника

(Продовження)*,

Драстичні, макабричні, жахливі сцени, що досі привиджуються ночами. Приміром, одну стару збожеволілу від воєнного переляку жінку хтось назвав шпіонкою. Здеморалізоване вояцтво задержало її та стало катувати. На щастя звільнив нещасну жертву якийсь старшина. Серед примусових втікачів німецького походження полякам всюди привиджувались шпіони, яких арештували на шляхах і таки просто на шляхах чинили над ними самосуди, або відсилали до штабів полків, де їх розстрілювали без суду, бо, до речі, судів не було. Всіх, хто мав німецьке прізвище, навіть поляків, кожної хвилини міг хтонебудь заденунціювати, а тоді — куля, або гилляка. На шляху останнього відвороту польського війська і польської адміністрації та населення з Поморя видніє неодна могила цих невинних жертв.

Так котився і я з своїм відділом серед понурої великої маси на схід. Врешті 208 п.п. зайняв позицію на лінії Крушини — Недзьведзь. Німці не показалися через цілий день. Лише зрідка літали високо німецькі бомбардові літаки. Польські вояки з одним сотником перетрусили німецьку палату в Крушинах. В льохах знайшли... добре вино. Сотник не був розчарований вислідом. Гармат і шпіонів не було, зате вином можна було добре підхмелитися. І вояцтво пило, здавалося, наче на понурій тризні своєї власної романтичної й ліричної батьківщини. А довкруги червоніли в погідний вересневий вечір пожежі й довгими язиками лизали небо.

Вночі з 4-го на 5-го вересня машеруємо через села Малкі, Вроцкі й б. військовий табор вправ в Юзефаті. Над ранок мій батальйон входить в юзефатський ліс. В цю ніч ми бачили світляні ракети на Бродницю і на Добринь, це означає — німці десь недалеко ріки Дрвенци. Похідною батавою перейшла струя схвилювання. Вояки хоч змучені і по безсонних ночах — машерують, щоби лиш перейти річку.

Біля дерев'яного моста бачу повно возів втікачів. Завалена ними ціла велика долина. Вози з рейвахом і трудом переїжджають на другий бік піщаної долини. Мій батальйон з повагою переходить через місток, хто зна, чи вернеться він ще коли на другу сторону. Дістаю завдання: боронити р. Дрвенцу по обох боках мосту та удержати звязок з 67 п.п. на північ, у напрямі Бродниці і з 14 п.п. в сторону Голомбя. Обсаджую довжа сотнями річку, приділюю їм сильну кулеметну стежу, а свій штаб і запасну сотню приміщую на недалекій горі у дворі польського сенатора. В дворі вже повно інших частин піхоти й 4. п. артилерії.

Власник двора, дідич і сенатор Річипосполитої зголошується до війська добровольцем. Вміє добре літати. Ціла „залога" живе його коштом. Вояцтво цілими табунами блукає по кімнатах і сальонах, нишпорить за чимось. Бачу біля палати розсипані дуже старі гроші, ціла прекрасна нумізматична збірка. Це з колекції доньки сенатора. Чую лайку на подвірі й бачу такий випадок. Дідич віддав усі свої коні й майно на цілі війська й сам зголосився до армії, а собі залишив лише одного коня з сідлом. Вояк з 4 п. арт. побачив того коня й забирає собі. Дідич просить, щоб йому коня не брали, але вояк знімає з плеча кріс і прицілюється прямо в грудь сенатора, достойника Річипосполитої. Найдивніше: ніхто зі старшин та вояків на це не реагує. При мені був молодший старшина і я післав його, щоб збив по пищиску цього вояка. Старшина виконав наказ і таким робом врятував сенатора і коня. Хто зна, може він викрикував колись проти заяви сенатора Творидла в памятні дні закарпатської трагедії, тепер же матиме нагоду побачити, до чого ці наївні вигуки довели його власний край.

Побули ми в цім дворі спокійно до вечора. Німців знову, як на злість, не видно. Чути лише гук моторів. Ескадра за ескадрою, серія експльозій за серією десь там у стороні Добжиня. Увечері командант 208 п.п. пересилає мені наказ: спалити міст на Дрвенці. Передаю його командантові одної сотні з практичними вказівками: наносити з двора соломи, облити нафтою, швидко! Тимчасом без перерви сунуть валки втікачів.

(Далі буде).

---

*) Див. попередні числа »Кр. В.«

Як працюють німецькі дівчата?

Один з чеських жіночих журналів подає вістку про працю німецької жіночої молоді під заголовком: „Провідниці Союзу німецьких дівчат (Бунд Дойтшер Медель) в своїй діяльності на Сході". Варта нам з нею познайомитись, тому подаємо в дослівному перекладі:

„На шлеський двірець у Берліні приїжджає 100 провідниць „Союзу німецьких дівчат", які вертаються зі своєї праці в окрузі Вартеґау серед тамошніх переселенців із Волині, Галичини й з-над Нарви. Коли поїзд помалу візжає на перон, лунає гучне „Гальо" на привітання, офіціяльні представники спішать поздоровити дівчат.

— Я плекала семеро дітей, одно ясноволосе як друге! — оповідає одна розяснена норимберка. — Важкий був початок, але болюче було розстання, бо ми всі завязали з переселенцями справжню приязнь. Не можете собі уявити, які вони були щасливі, що ми їм помагали при їх нових початках. Ми помагали не лиш дома, на полі й у господарських працях; ми влаштовували також дитячі садки в школі. Пережили ми найкращі сільські вечори та святочні хвилини й так їм улекшували початки.

— Нас називали „панночки з Райху" — оповідає інша дівчина. — Бачити Фірера, це найбільше бажання всіх. Жінки є вдячні за кожну вказівку, але не розуміли цього ніяк, що ми не вміємо доїти коров. Однак ми цього швидко навчилися. Подумайте, „мої" хотіли мені конче подарувати пару поросяток, кажучи, що можу годувати їх дома, на бальконі, й були майже ображені, що я мусіла відмовитися від того щирого дарунку... Домівка, в якій ми влаштовували свята й дитячі вистави, була віддалена від деяких осадників на 30 км. Проте вони не відмовили собі участи на цих зібраннях. Все нас запевнювали, яку велику радість ми їм зробили...

І оповіданням нема кінця.

Названі провідниці (інструкторки) перебули там шість тижнів. В одним таборі було 14—18 дівчат. Звідти їх приділювали на різні місця. Пересічно все на вісім днів. Однак, коли виникла потреба, залишались там довше. В липні 1940 р. зроблено першу спробу такої помочі повертаючим до батьківщини. Дівчата знаменито списалися. Берлінки, швабки, віртемберки, дівчата зі всіх округ зуміли своєю зручністю й політичним хистом та тактом зискати й прихилити собі серця осадників. Шість тижнів, пережитих у Вартеґау, дало 100 дівчатам, що вертались до своїх родин, прегарні, глибокі переживання".

Треба додати, що Союз німецьких дівчат рекрутується з молоді в віці 14—18 літ із усіх станів й околиць.

Як жаль, як просто заздро, що ми все ще не можемо вийти з того заклятого кола голословного, теоретичного патріотизму! Чи не сором, що ці тисячі сільської дітвори на Лемківщині й у цілому Ґубернаторстві даремне чекали на своїх садівничок, щоб ними заопікувалися минулого літа. Стільки праці, правдивої праці жде нас на кожному кроці, де тільки доля нас не кинула б! Навіть там, на чеській землі, українська громада жагуче потребує помочі! Вже тільки інтеліґенти називають себе там українцями, селяни мало ходять до своєї церкви та разом із робітниками вже й мову свою забувають. Коли це подадуть їм помічну руку наші дівчата й жінки-патріотки? Коли всі наші землі діждуться такої дійсної практичної, щирої помочі? Час кинути заздрощі, лінощі, „панські манери", маніження, дикі претенсії, час припинити боротьбу з вітряками й, закасавши руки, стануть до роботи!

О. Кисілевська.

Надходить Весна Воскресення!

„..Бог дав радість нам з небес:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!..."

— залунає ось-ось українськими землями, по всіх наших містах і селах, скрізь, де гуртами й спільнотами живуть українські люди.

Залунають веселим гомоном великодні дзвони, сповіщаючи радісну вістку про Празник Воскресення Бога-Людини. І понесуть цей гомін лісами й степами ген-ген далеко. Туди, де дзвінниці замовкли й церкви опустіли.

Щоб скрізь раділи тією втішною вісткою.

Юним, гагілочним гамором оживуть і загомонять цвинтарища під нашими сільськими церковцями. Бадьоро й втішно їтиме весела пісня, радісне гуляння, хороводи парубків і дівчат.

А над усім — радістю й могутньою силою лунатимуть ці два полумяні слова:

„ХРИСТОС ВОСКРЕС!"

як символ Господньої сили, як одвічний закон правди, що не згине й не вмре те, що повинно жити, як бадьорий наказ моменту:

Через смерть — до воскресення!

Христос Воскрес! — вітатимемо себе при зустрічі з цим Великим Празником, що з ним воскресають у наших серцях наші бажання, наші надії й сподівання.

Вітатимемо себе з цим довгожданим Святом Весни, що несе й нам Весну Обнови, Весну Воскресення!

Оце вже другий Празник Господнього Воскресення зустрічатимемо в цій війні. Як і минулорічний, так і цьогорічний проходитиме в роздумуванні над тим, що було, в надійному вичікуванні того, що буде, що прийде. Як у минулому році, так і тепер, будемо думками й серцем з нашими рідними й близькими, що з ними не маємо змоги ділитись свяченим.

Не маємо змоги привітати їх віч-на-віч, привітаємо їх вісткою в ґазеті.

На сторінках української ґазети, що сьогодні є єдиним звязковим між нами, розкиданими по всіх усюдах, кликатимемо взаємно до себе й до своїх:

ХРИСТОС ВОСКРЕС! РАДІЙТЕ Й НАДІЙТЕСЬ!

Та бажатимемо собі швидкої зустрічі й сердечного вітання, втішного, нашого українського майбутнього!

Тож надсилаймо до української ґазети

великодні

ПРИВІТИ - ПОБАЖАННЯ!

Наш щоденник віддає цим привітанням окреме місце у великодньому числі.

Хай зі сторінок нашого щоденника полине до наших Рідних втішна пісня Весни!

„Бог дав радість нам з небес:

„ХРИСТОС ВОСКРЕС!"

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО".

Студентські справи

ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИСОКІ ШКОЛИ У ВІДНІ

(Докінчення)

До подання про допущення до студій на відповідний виділ високої школи треба залучити такі документи: 1) матуральне свідоцтво та його переклад на нім. мову, або сам переклад, потверджений урядовою особою чи установою. Коли комусь матуральне свідоцтво запропастилось, може залучити посвідку публичної державної або приватної установи, що він має матуру. Подібне торкається також тих, що вже студіювали, а не мають документів. 2) Життепис у німецькій мові. 3) Метрику уродження. 4) Посвідку української національности та арійського походження. 5) Посвідку відбутої служби праці, коли петент є німецьким громадянином. 6) 6 світлин.

По присланні названих документів Т-во „Січ" висилає петентові посвідку, що він допущений до студій. На підставі цієї посвідки петент може — коли походить з терену Г. Г. — старатися про „пассіршайн", як також звільнитись із праці.

Вписи тривають 8.—30. квітня ц. р. і їх треба перевести особисто. З огляду на непередбачені утруднення радимо документи присилати вже, щоб не наразитися на втрату семестру. Це торкається головно тих, що приїздять з Ген.-Ґубернаторства. Щодо семестр. оплат — то від них звичайно звільняють до 40—50 РМ., очевидно, коли петент виказується зданими іспитами чи кольоквіями.

*

Іствують ще у Відні такі школи (приймають без матури):

Вища школа будівничих: Відень I, Шіллінґґассе 13.

Вища промислова школа з відділами: електротехнічним, будови машин, будови літаків та моторів до літаків — Відень XVII, Розенштайнґассе 20.

Мистецько-промислова школа: Відень I., Штубенрінґ 20. — (Архітектура, орнаментика, будівельна конструкція, стилі будівництва, промислова хемія і т. п.).

Вище заведення для жіночих звань домашнього господарства, Відень VI., Моллярдґассе 87. — Ручний і машиновий гафт, коронкарство, виріб штучних квітів, декоративне та модне рисівництво. Школа для учительок куховарства та домашнього господарства.

Однорічна школа домашнього господарства для абітурієнток: Відень III., Ренневеґассе 31.

На місячне удержання у Відні потрібно 90—100 РМ. Коли хтось мешкає у студент. „гаймі", вистарчить 80—90 РМ. Ближчих інформацій уділить Т-во „Січ", Відень I., Банкґассе 1/54.

Мирослав Ткачук (за секр.)

—o—

Вістки зі світу

Шум довкола Югославії

БЕРЛІН, 21. III. — Англійська й американська преса знову підкреслюють своє зацікавлення Югославією, що вони його проявляли в останньому часі. При тому щораз виразніше видно тенденцію викликати враження, немов Югославія не думає лишатися по стороні Німеччини. Зодягають це — як звичайно — у сильні слова. Ось так лондонське радіо заявило, що „балканські пляни Гітлера не вдалися", а „Дейлі Герелд" писав, буцім то не повелася велика німецька дипльоматична офензива, яка „хотіла підпорядкувати собі Югославію". Англійці й американці наводять три причини, що — на їх думку — вплинули в останніх днях на становище Югославії: 1) недавню промову Рузвелта, про яку лондонський „Таймс" каже, що вона викликала в Югославії „підбадьорююче враження". Ню-йоркські часописи є ще щиріші від тої лондонської ґазети та впевняють, що поставу Югославії слід пояснювати головно впливами Злучених Держав, які проявили себе назверх не лиш у тій Рузвелтовій промові, але й у „безпосередніх методах". 2) За англійськими й американськими часописами зробила у Білгороді відповідне враження поява британських військ у Греції, і 3) лондонський „Таймс" аж із Анкари довідується, буцім то Росія є „проти втягнення Югославії до війни". Американська пресова аґенція „Юнайтед Прес" іде в одному звіті з Лондону ще дальше та каже, що Іден, стрінувшись недавно на Кипрі з турецьким міністром закордонних справ Сараколґлю, обговорював із ним можливості „підтримати сильну поставу Югославії" та в разі потреби спонукати югославянський уряд до узгіднення його оборонної стратеґії з турецькою".

Мета того анґльо-американського наступу на Югославію аж надто виразна. Анґлійці й американці знають, яке значення у південній Европі має саме Югославія і тому, легковажно ставлячись до факту, що ця країна втримує з Німеччиною від двадцяти літ приязні взаємини, цупко тримаються твердження, що чейже Югославія ще не є членом пакту трьох, та радо хотіли би зробити з того краю, як деякі інші країни, ударну частину анґлійських інтересів у південній Европі.

—o—

Джерабуб по геройськи бореться

РИМ, 22. III. — Головне Командування Італійської Армії подає:

На грецькім фронті нормальна діяльність артилерії. Наші літаки вогнем машинових крісів обстрілювали ворожі війська й оборонні становища.

В північній Африці ворог почав знову атакувати Джерабуб. Одначе, при допомозі артилерії, був усюди відкинений.

У Киренаїці наші літаки бомбардували морську базу Бенґазі.

Над Сіртою німецька протилетунська оборона дня 19. березня зістрілила один літак типу Уелленґтон. Залога попала в полон.

Одна з наших летунських ескадр бомбардувала морську базу Суда на Креті. При цьому цільними бомбами обкинула кораблі, що стояли в порті. Наші ловецькі літаки збили один літак типу Гюрикен.

У східній Африці з повним успіхом відкинено безнастанні анґлійські спроби переломити наші становища під Керен. Наше летунство заатакувало бомбами й чердаковою зброєю ворожі батерії, викликуючи нагальні вибухи.

В смузі Ґалля-Сідамо ворог силувався зробити перехід через Дабус, але був відкинений.

—o—

Засідання Коронної Ради й уряду в Югославії

БІЛГОРОД, 22. III. — Минулого четверга відбулися в Білій Палаті в Дедінії наради Коронної Ради. Проводив їм реґент кн. Павло. Вони були присвячені німецько-югославянським переговорам, що провадяться в останніх тижнях. У четвер вечором в год. 21-ій відбулося засідання цілого югославянського уряду. Голова уряду Цветкович і мін. закорд. справ Цінцар-Маркович поінформували всіх членів уряду про стан німецько-югославянських переговорів. Досі про ті переговори були поінформовані тільки заступник голови уряду, провідник хорватської селянської партії Мачек, провідник словінців Кульовець, міністр військових справ Печіч і шеф ґенерального штабу Косіч. У пятницю вечором знову відбулося засідання уряду. Опісля голова уряду Цветкович та провідники хорватів і словінців відвідали палату в Дедінії, де реґент кн. Павло знову їх прийняв на авдієнції.

Югославія за новий порядок в Европі

БІЛГОРОД, 22. III. — Урядовий югославянський щоденник **„Време"** помістив минулої пятниці ранком статтю про німецько-югославянські взаємовідносини. „Югославянсько-німецькі взаємини — читаємо там — стоять під знаком наших зусиль дружньо жити з усіма сусідами. Німеччина виписала на своїх прапорах створення нового европейського порядку. Відповідальні державні мужі Югославії вже давно заявилися за тим новим впорядкуванням Европи. Нема нічого природнішого, як те, що та однозгідність доводить до тіснішої та жвавішої співпраці між обома народами й що та співпраця виявляється також у якійсь конкретній формі. Для нас підставами тієї співпраці є повна взаємність, повна рівноправність, повна суверенність, повна незалежність і повна запевнека всіх наших етнічних і державних надбань. Ця точка погляду зустрінулася зі зрозумінням у Берліні як усі самозрозумілі справи у відносинах між народами. У тій площині треба оцінювати вартість обосторонних взаємин та відношення Югославії до майбутньої Европи. Означена й відкрита політика югославянського уряду, що докладно передумує, де є небезпека й де інтерес країни, забезпечує Югославії мир і волю шляхом співпраці й дружби".

— **ПІДЧАС** налету на Вальону англійські торпедо-літаки затопили італійський шпитальний корабель „По". На його черкаку згинула студентка медицини Ені Трамонтані, що була сестрою милосердя. Жінка престолонасліднина склала її батькам вислови співчуття.

— **ГРЕЦЬКИЙ** консулят у столиці Мексика обкинули вночі камінням.

— 25. III. ц. р. звільнять усіх французьких вояків, що їх покликали у 1938 р. Дня 10. квітня звільнять усіх вояків, що вродилися у лютому 1918 р.

— **ФРАЦУЗЬКА** фльота розпоряджає 15 кружляками, 24 контрторпедовцями, 38 торпедовцями та значною кількістю підводних човнів.

Література й Мистецтво

У справі культурно-наукових інформацій чужинців

Інформація чужинців про наші культурно-наукові надбання зводиться практично до двох основних родів: безпосередньо-устної інформації (приватні балачки, відчити, виклади й т. п.) та письменно-друкованої (приватне листування, окремі книжкові видання, огляди й рецензії). Треба з приємністю ствердити, що останні роки принесли з цього погляду велике оживлення, воно ж обумовлене новими політичними обставинами, серед яких нам доводиться жити. Щораз частіше читаємо в нашій пресі й журналах, що нпр. появився італійський переклад українських новелістів, італійська, чеська й німецька граматика української мови, німецькі статті про українську культуру, огляд українського мовознавства, інформаційний збірник статтей про Західню Україну, що нпр. друкується такийто й такий українсько-чужинецький словник і т. п. Те все без сумніву відрадні явища й вони йдуть здебільшого на рахунок українських наукових сил у Німеччині.

А скільки день-денно впаде устних чи листовних приватних інформацій про всякі культурно-наукові справи українства! Про це можуть сказати багато ті, що такі інформації давали й дають, опинившись у даному фахово-чужинецькому середовищі, чи зустрінувшись з окремими запитами листовно. Коли порівняти з цього погляду живе „сьогодні" з недавнім „учора", де треба було з неодною інформацією попросту вдиратись у чужу байдужну ментальність, коли ставити проти цього сьогоднішне невимушене зацікавлення європейця, а передусім німця, українською проблемою й то зацікавлення, що вимагає для себе не енциклопедичної відповіди, але фахово простудійованої інформації, то мусимо безсторонньо ствердити не тільки зріст культурно-наукової украініки, але й потребу фахово вишколених інтелектуалістів у кожній ділянці українознавства на чужині.

Здавалося б, що можна сміло радіти оцим зростом зацікавлення чужинців українською культурою й наукою та нашими зусиллями оте зацікавлення заспокоювати. Проте, коли приглянутися ближче нашій культурно-науковій інформації хоч би на терені Великонімеччини, то треба відмітити тут і там деякі аномалії, що з ними рішуче мусимо боротися для добра самої справи. На дві такі аномалії хочу звернути увагу в цій статті.

Насамперед треба поставити ясно справу фаховости й нефаховости інформації й інформаторів, іншими словами проблему компетенції: хто й де покликаний давати таку або іншу інформацію. І хоч у нас досі про мистецтво писали мистецтвознавці, про історію історики, про мову мовознавці, то віднедавна починається на цьому відтинку ширитись „бессервісерське всезнайство". Щоб недалеко сягати, наведу такий приклад: Виходить у Позені німецький науковий журнал „Дойтше Віссеншафтліхе Цайтшріфт ін Вартелянд" за редакцією д-ра А. Ляттермана. У другому зшитку (за 1940 р.) цього цінного журналу помістив редактор декілька рецензій пера д-ра Ніколявса Андрузйака, либонь таки нашого молодого історика Миколи Андрусяка (латинкою: Mykola Andrušak). Побіч рецензій на деякі історичні публікації, помістив він обговорення мого „Німецько-українського кишенькового словника" та „Підручника української мови для німців" д-ра Ярослава Рудницького. І в одному і в другому випадку треба ствердити явну нефаховість автора й некомпетентність забирати голос у мовознавчих справах. Ми думаємо, що коли він тепер прочитає те все, що він там написав, то признає нпр. підкреслювання несутніх дрібничок, видвигання малозначних для цілости праць моментів та вирішально-„бессервісерський" тон кожного свого речення. Коли ж сам д-р Андрусяк цього не помітить (зн. не схоче помітити), то помітить це всякий, хто незацікавлений ні по одній, ні по другій стороні. На кожний випадок нефаховий у цьому випадку виступ д-ра Андрусяка не приносить шани ні йому, ні українській науці, не говорячи вже про авторів-мовознавців, що їх д-р Андрусяк аподиктично повчає із педесталу свого нескромного всезнайства власне в мовознавчих речах!

Друга справа, що її хочу тут заторкнути, це справа фальшивої інформації, що подекуди межує із каригідним позерством гіршого сорта. І знов д-р Андрусяк достарчає нам тут клясичного прикладу. Обговорюючи в названому журналі статтю д-ра Я. Рудницького про „Сучасний стан і завдання української науки", на стор. 368 пише він таке:

„На жаль, містить його (зн. Рудницького) стаття багато нісенітниць (підкр. моє — Г. Н.) щодо науки в Совітській Україні. Він (зн. Рудницький) пише: „Українська Академія Наук Сов. України (що повстала на місці зліквідованої 1935-36 р. Всеукраїнської Академії Наук) займається сьогодні нпр. вірменською(!) ручною мовою, історією болгарського(!) правопису, поправлянням перекладів Ленінових творів і т. п.". Мушу завважити — пише д-р Андрусяк — що займатися названими питаннями не є ніяким лихом. Але чи може д-р Рудницький доказати, що наведені ним приклади є правдиві? (підкр. моє — Г. Н.)".

Отже передусім треба ствердити, що коли мова про „нісенітниці", то з них в стані д-р Андрусяк навести тільки одну. Але є велике питання, що уповажнює його називати наведене місце взагалі „нісенітницею"? Адже ж ніхто з притомних людей, читаючи ті рядки, не добачить у них безпосереднього чи посереднього твердження, мовляв, займатися такими неукраїністичними справами, як вірменською ручною мовою і т. д., є якимсь лихом. Цього Рудницький не твердить. А що він хоче тим сказати, то всякому, як сказано, притомному ясно! Та за найбільше лихо треба в цьому випадку признати непоінформованість самого д-ра Андрусяка. Коли йому забаглось дуже „доказів", то хай потрудиться до перших зшитків журналу Академії Наук УСРР „Мовознавство" й там прочитає собі наведені д-ром Рудницьким праці! І тоді хай добре застановиться над тим, хто в дійсності понаписував багато дурниць! І хто хоче в деяких справах інформувати чужинців, сам не будучи поінформованим! На боці вже залишаємо менторський тон та інші прикмети дискутантської „чемности" д-ра Андрусяка, добрі для якоїсь загумінкової ґазетки, а не для чужого поважного журналу.

Порушені вгорі недомагання в ділянці нашої культурно-наукової інформації чужинців не всі, та ми хотіли покищо звернути увагу на найважніші й пекучі з них. Коли це робимо публично, то тільки тому, що того вимагає добро й успішність справи, а також і загально-моральні засновки, що їх можна коротко схопити в висказі: „Коли хочемо, щоб нас шанували чужинці, то мусимо передусім шанувати самі себе", зокрема ж перед тими чужинцями. Sit modus in rebus!— **Ганна Наконечна**, Берлін.

Досліди над особою Т. Шевченка

Наукова Рада рішила чергову низку своїх засідань присвятити пам'яті Тараса Шевченка. Розпочав цю низку рефератів із шевченкознавства д-р І. Раковський, що в неділю, 16. ц. м., подав першу спробу антропольоґічної характеристики нашого великого поета. Прелеґент зібрав усі тепер доступні дані про фізичні прикмети Шевченка, а саме: всі описи вигляду й постаті поета, залишені в спогадах сучасних, що мали щастя бачити його та бути з ним у ближчих, чи дальших звязках, опісля свої спостереження на фотографіях поета за його життя та на портретах, а перш за все на автопортретах, вкінці свої власні антропометричні досліди на посмертній масці, знятій з обличчя поета його приятелем негайно після його смерти. Щодо спогадів про нашого поета, то в них назагал одноЗгідно описують постать і вигляд поета, але в подробицях подибуємо нераз цілком суперечні дані. Прелеґент вирішує ці суперечності на основі автопортретів, фотографій та посмертної маски поета. Та найціннішим матеріялом для наукового розсліду даного питання є посмертна маска поета, на якій можна тепер поробити деякі антропольоґічні поміри, дуже важні до вияснення значення расових його прикмет. На основі всіх згаданих даних прелеґент прийшов до переконання, що Тарас Шевченко був середнього росту й сильної кремезної будови тіла, його голова була кругла, обличчя круглаве, легко видовжене, волосся темно русяве, чоло високе, вгорі широке, сильно випукле, ніс середньо-довгий, рівний, легко кирпатий, очі сірі з ясно бурим відтінком, кути долішніх щелепів легко відхилені. Руки дуже делікатні. Шкіра загалом ясно біла, не смуглява. Середній ріст, кремезна будова тіла й постать голови Шевченка вказують на те, що з антропольоґічного погляду він в основі був альпейського типу, барва волосся, високе чоло й долішня половина обличчя та будова рук — це, на думку прелеґента, прикмети ядранського типу, а ясна барва очей і шкіри, це впливи нордійського типу. Оттак, на думку прелеґента, Шевченко являється мішанцем трьох европейських антропольоґічних типів: альпейського, ядранського й нордійського. Представниками згаданих антропольоґічних типів — закінчив прелеґент — є найбільш культурні народи Европи, не диво, що змішання цих типів дало нам нашого ґенія."

Лист про смерть Гоголя

КВТ Берлін. — У московському відділі писаних джерел державного історичного музею віднайшли неопублікований досі лист А. В. Никитенка до Т. Н. Грановського з приводу смерти Миколи Гоголя.

Никитенко — „поміркований поступовець", як він себе сам називав — мав близькі звязки з численними російськими й українськими письменниками, зокрема ж із Рилєєвим.

Будучи на високому офіційному становищі — цензора, Никитенко врятував багато літературних архитворів від загибелі в нетрях царської цензури. Це він передав до друку затриману цензурою поему Миколи Гоголя „Мертві душі" (під заголовком „Похождєнія Чічікова ілі мйортвия души") — ввівши, зрозуміло, деякі зміни й виправки.

В ново-віднайденому листі до Грановського, датованому з Петербурга 4. березня 1842 року, Никитенко говорить про кріпосно-февдальний лад миколаївської Росії, якого жертвами впали геніяльні сини російського народу. Далі пише цей цензор — поневільний слуга режиму, — що: „З Гоголем пропадає одна з найблагородніших і найкращих сил морального світу, коли навколо вас паношиться незрахована число нікчемників і нулів, що живуть і благоденствують дурно, не маючи ніякої тривоги, крім спогадів про вчорашній преферанс і сплетні.. Смерть Гоголя мабуть минула так у вас, як і в нас: багатьох вона глибоко вразила, багатьом дала нагоду відчувати радість і приємність — а деякі навіть сварили тих, що зажурилися цією смертю, як загальним сумом..".

Новинки

КАЛЄНДАР

БЕРЕЗЕНЬ

23. Неділя — 3. Посту
24. Понеділок — Софронія пат.

— ЕКСЦЕЛЕНЦІЯ ПРЕОСВЯЩЕННИЙ КИР ГРИГОРІЙ ЛАКОТА В КРАКОВІ. Як ми вже подавали в окремому комунікаті, в суботу 22. ц. м., в год. 18-ій прибув до Кракова поїздом із Ярослава Ексцеленція Преосвященний Кир Григорій, щоб своєю приявністю святочно закінчити великопостні реколекції. Привітання Владики відбулось у місцевій греко-кат. церкві в год. 18.30 при величезному здвизі вірних. — У неділю, 23. ц. м. в год. 9-ій, відправить Владика Архиерейське Богослуження, що закінчиться апостольським благословенням з повним відпустом.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ У ГР.-КАТ. ЦЕРКВІ В КРАКОВІ. У звязку зі закінченням реколекцій у гр.-кат. парохіяльній церкві в Кракові порядок Богослужень буде такий: У СУБОТУ, 22. III., від год. 16 сповідь вірних. В год. 17-ій Вечірня. В год. 18-ій привітання Владики, молебен і благословення Найсв. Тайнами, опісля дальша сповідь вірних. — У НЕДІЛЮ, 23. III., читані Служби Божі від год. 6-ої рано що пів години до год. 8.30. В год. 7-ій Утреня. В год. 9-ій Архиерейська Служба Божа. Після евангелії — остання реколекційна проповідь. Служба Божа закінчиться апостольським благословенням з повним відпустом. Остання читана Служба Божа в год. 12-ій. Вечірня в год. 16. — Гр.-кат. Парох. Уряд у Кракові.

— ДРУКАРСЬКИЙ ЧОРТИК. У примітці до вчорашньої передової статті („До високошкільної української молоді") зложено „шляхетський" замість „ш л я х е т н и й", через що викривлено цілком зміст і тенденцію редакційної примітки. На цьому місці спростовуємо цю похибку й одночасно перепрошуємо наших ВП. Професорів за коректорський недогляд. — Редакція.

— ВЖЕ приймаємо СВЯТОЧНІ БАЖАННЯ до великоднього числа нашого щоденника. Оплата 30 сотиків за слово — найменше 3 зол. Гроші пересилати складанками Українського Видавництва, або поштовим переказом. Текст побажань писати на другій сторінці складанки або переказу. — Адміністрація.

— МОЛОДИЙ УКРАЇНЕЦЬ, до 30 літ, знання мов німецької, польської й російської, з університетською освітою, НЕГАЙНО потрібний до спеціяльної наукової праці у Кракові. Зголошуватися до Редакції „К. В." під „Науковець".

— ПОДАЄМО до відома, що зїзд купців відбудеться 23. III. в год. 8.30 ранком у салі УОТ при АДОЛЬФ ГІТЛЄР-ПЛЯЦ 12, а не — як це подали передтим — у салі при вул. Льоретанській ч. 18. — Господарський Відділ УЦК.

— ІНЖИНІРИ Й ТЕХНІКИ-ЗЕМЛЕМІРИ та інжиніри й техніки, що мають практику в мірництві, прим. лісники, сухопутні та інші, що хочуть працювати при комасаціях на наших етнографічних землях (винагорода 400—650 зол., залежна від студій і практики), внесуть негайно подання зі всіми прилогами в німецькій мові на адресу: Кракау, ан дас Ляндамт, Ганс Дірер-штрассе 2, або Люблин, ан дас Ляндамт, Літаверштрассе 7/II. — Відписи прохань у власному інтересі треба прислати до Секції Інжинірів при УЦК, Краків, Зелена 26/7.

— БУКОВИНСЬКІ УКРАЇНЦІ в Ґросс-Вартенберґу на Шлеську зложили вдруге на Фонд Допомоги Українському Студетству (в нім. марках): Алексюк Михайло 4, Константиник Василь 4, Данилюк Андрій 3, Нагірняк Василь 2, Аврам Онисим 2, Радул Іван 2, Гунька Артемій 2, Квітковський Денис 2, Альбота Марія 2, Піскозуб Іван 2, Винницький Іван 1, Лека Аркадій 1, Барецький Степан 1, Гладиш Микола 1, Розумкевич Казимир 1, Лазичко Адольф 1, Ісар Степан 1, Єремійчук Микола 1, Варварюк Борис 1, Єремійчук Омелян 1, Солодкий Ілля 1, Пилат Корнило 1, Білінська Анна 1, Лисан Настасія 1, Лисан Опанас 1, Томорюґ Єлисавета 1, Матейчук Володимир 1, Кадайська Ольга 1, Слимак Мінодора 1, Альбота Орися 1, Винничук Олександер 1, Киселиця Марія 1, Винницька Любов 1, Маринич Константин 1, Винницька Тетяна 1, Остафійчук Михайло 1, Димчук Ілля 1, Мігдал Осип 1, Рудницька Ольга 1, Онуфряк Ольга 1, Данилевич Франц 1, Димчук Дмитро 1, Пилат Марія 1, Нагірняк Олександра 1, Данилевич Казимир Віктор 1, Радул Антін 1, Дітріх Анна 0.60. Разом 61.60 нім. марок. — Цією збіркою зайнявся та її перевів п. Андрій Данилюк. — У першім виказі жертводавців і сум (у Кр. В. ч. 54 із 13. ц. м.) пропущено Альботу Марію, що дала 1 РМ, та Матейчука Володимира, що дав 4 РМ, а не 1 РМ.

КОНКУРС.

Український Консум п. ф. Кооп. »Мета« в Люблині потребує негайно рутинованого службовика до продажі в склепі з практикою, особливо в укр. кооперації, зі знанням німецької мови, знанням нотного співу (дириґент-дяк). Нежонаті мають першенство.

Рівночасно потрібно в держ. уряді в Люблині кількох добрих рахунковців із практикою і знанням німецької мови на добрих услівях.

Зголошення враз з відписами свідоцтв і описом життя слати на адресу: Михайло Білик, — Lublin, Solnastr. 5/2.

Управа кооп. »Мета«.

Малий фейлетон

От так собі...

Ще минулого літа я вибирався на відпустку і все якось не було змоги вибратись. Інші їздили, а я поправді не міг зважитись, куди б то поїхати. Не знав цих сторін — де приємно, де неприємно й де найдешевше можна наїстися до сита.

А у каварні стрінув раз запаленого історика. Цей відразу зясував справу.

— Не варто їхати от так кудинебудь тільки для самої приємности, — каже мені. — Краще поїхати туди, де можна щось цікаве оглянути: получити приємне з пожиточним...

— А що саме? — питаю.

— Історичні памятки оглянути. Ви ж цікавитесь історією!

— Дуже цікавлюсь і дуже її люблю.

— Ото ж вам найкраще вибратись у землю дулібів. Там чуда, кажу я вам!

— Дулібів?... Я щось чув про дулібів... Десь коло Стрия. Я навіть знав свого часу одну учительку з цього села і загалом воно славне з недавніх подій...

— Це не село, це — країна.

— Цікаво!

— А так — дуже цікаво! Сила-силенна памяток давнини, загалом для історика невичерпана криниця. Там, прошу я вас, побачите не лише замок царя Гороха, його гробницю і синів його та внуків, але й буде незвичайно мило, бо дуліби люблять наших.

Я вирячив очі.

— Чому я досі не чув і не читав: може не Гороха?

— Але ж Гороха! Маю докази, навіть хочу писати працю.

— З котрого, ви думаєте, століття?

— Як то з котрого? З сьомого або восьмого...

— А може з тринадцятого, бо це неможливе...

— Все можливе. Я вже перевірив, сам був на місці. Сумнівів тут ніяких нема.

— А я таки сумніваюсь...

— То дуже погано! Наші загалом тільки сумніваються, тому, що не знають своєї історії — і це соромно, прямо скандал!

Щоб не заводити суперечки, та ще й у каварні, я замовк. Погодився, що поїду на дуліби побачити криницю старовини. Та прийшовши до хати, я, замість пакуватись, став *шпирати по книжках:* історіях, моноґрафіях, ґеографічних словниках, працях з ділянки архітектури. В голові робився шум. Нічого не виходило, або виходило навпаки.

Аж щасливий випадок, як то кажуть, усе вияснив.

Приїхав наш кореспондент із тих далеких сторін.

— Ви знаєте щось про дулібів? — питаю його.

— Знаю.

— Це правда, що там є замок, будований у восьмому столітті та що дуліби дуже люблять наших?...

— Є замок, але будований не у восьмім столітті, а у вісімнадцятім, — відповідає він, — і не дуліби люблять наших, лише наші люблять дулібів, дулібок, так, що це може дати підставу до створення навіть „одноі нації"...

Ясно, що я вже туди не поїхав, бо про все довідався на місці. На відпустку вибрався аж цього року, під весну — і не до криниці памяток, а до Криниці-живця.

І тут перед виїздом милили мене інформатори. Казали, що все заповнене, що на горищах сплять гості, що нема чого їсти, зате багато партій і всі сваряться...

Виявилось — навпаки. І місце було, і всі живуть у злагоді, а їсти — хоч розперізуйся! Загалом добре й приємно. І люди щирі та сердечні. А скільки знайомих!

Є й українські ресторани та пансіони. Відомі „Фарис", „Одаліска", „Каприс" „Мева" та інші.

Я мешкав у „Меві". Було мені аж задобре, можу кожному порадити їхати, лише не раджу тим, що їдуть у пошлюбну подорож, щоб заходили у цій „Меві" до їдальні: ціла з рогами...

ЛЕЛЕ.

Короткі вістки

— НІМЕЧЧИНА й зайняті країни продукують 45 міліонів сталі річно. Анґлійське виробництво сталі не перевищує 20 міліонів тон річно. З Америки вона могла б спровадити 7 міліонів тон, але на це треба кораблів...

— У КАН на французькій Рівієрі помер колишній румунський міністр закорд. справ Тітулеску. Він вислугувався анґлійсько-французьким інтересам.

— 25. III. ц. р. відкриють залізничу комунікацію між Совітами й Мадярщиною на лінії Москва—Львів—Мункач—Будапешт. При тій нагоді звернуть мадярам 56 військових прапорів з 1848 року.

— ГРЕКИ зажадали від Анґлії допомоги в силі 500.000 вояків, та ґен. Вейвил не дав їм ніякої відповіди. Тепер грецький уряд мусить зажадати допомоги 1 міліона вояків...

— СОФІЙСЬКИЙ кореспондент білгородського щоденника „Време" подає, що вже незабаром вияснятьcя всі питання, звязані з Балканом і державами оси.

— АМЕРИКАНСЬКИЙ щоденник „Дейлі Нюс" пише, що в Злучених Державах іде тиха протижидівська пропаґанда. Жидів обвинувачують у тому, що Америка опинилася на березі воєнних можливостей.

— АНҐЛІЙСЬКИЙ щоденник „Нюс Кроникль" пише, що причиною анґлійських невдач стала не тільки недостача зброї й виряду, але брак рішучости й пориву. Анґлія втратила Норвеґію, бо не проявила відваги.

— МІНІСТР ФОН РІБЕНТРОП склав першу візиту новому японському амбасадорові в Берліні, ґен. Ошімі.

— НОВИЙ посол Румунії в Берліні Босси відвідав міністра фон Рібентропа.

— ДО ПРИСТАНІ в Ріо де Женейро причалив анґлійський корабель-ледівня „Песифик Стар", містоти 7951 тон. Корабель приїхав перехилений на бурту. Брезентова плахта закриває діру.

— У ВІДДІЛІ здоровля словацького міністерства внутр. справ створили німецьку секцію з д-ром Цімпріхом на чолі.

— АНҐЛІЙСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА призналася, що в першому тижні березня анґлійські втрати в торговельних кораблях були значно більші, як у попередньому тижні.

— ЧІЛІЙСЬКИЙ міністр закорд. справ Біянчі стане амбасадором у Лондоні.

— ЦІСАР і король Віктор Емануїл III-й передав свою льожу в мілянській опері „Ля Скаля" для вжитку ранених вояків.

КОМУНІКАТ

Українського Консуму в Кракові.

У тижні між **24.—30. III.** ц. р. видаватимуться такі приділові продукти:

1. **Хліб і мясо** в дотеперішній кількости й ціні.
2. **Яйця** на нормальні карти (дорослі й діти) на відрізки 43, 44 і 45 по 3 шт. на особу в ціні 14 сот. за штуку I-ої сорти та 12 сот. II-ої сорти. На додаткові карти II. відрізки 19 і 20 по 2 на особу.
3. **Масло** на нормальні карти (дорослі й діти) на відрізок 47 по 125 ґр. на особу в ціні 6 зол. за 1 кґ.
4. **Мармоляда** на додаткові карти II. на відрізок 25 по 100 ґр. на особу по максимальній ціні.

Управа.

— АНҐЛІЙСЬКИЙ амбасадор у Злучених Державах Гелифекс відбув нараду з американським секретарем закордонних справ Голом у справі доставу харчів для Франції. Зараз після того Гол прийняв французького амбасадора.

— „ШІКАҐО ДЖЕРНЕЛ ОФ КОМЕРС" каже, що жид Феликс Франкфуртер є пружиною всіх рішень Рузвелта від осени 1939 р.

— МАДЯРСЬКИЙ статистичний уряд подав, що впродовж останніх 5-ох літ сконфіскували 100 міліонів пенґе у золоті й девізах, що їх хотіли перепачкувати за кордон. 98 відсотків тих проступників — жиди.

— АМЕРИКАНСЬКА палата представників почала наради над внесенням Рузвелта, що зажадав 7 міліярдів долярів на допомогу Анґлії.

— АМЕРИКАНСЬКИЙ міністр торгівлі Джовнс заявив, що американські фірми матимуть цього року 5 міліярдів прибутків. Особливо зростуть доходи промислових і гірничих заведень. Від 1929 р. рік 1940 буде „найкращим роком".

— ЯПОНСЬКА тайна державна рада рішила створити японське посольство в Братиславі.

— МИНУЛОГО РОКУ анґлійці втратили під Дінкірхеном 73 кораблів містоти 280.556 т. Інші союзники Анґлії втратили тоді 39 кораблів містоти 169.348 тон.

— ПОЛЬСЬКІ ПОЛОНЕНІ Юрій Тихонь та Ян Трембач врятували від неминучої смерти двох дітей. Обох полонених звільнили з полону й дали їм грошеву нагороду.

Дрібні оголошення

Пошукуємо фахівця, українця, що обізнаний з виробництвом мінеральних вод (содова вода й лімонади). Зголошення до 1. квітня 1941 р. на адресу: Ukrainische Bezirksgenossenschaft in Wolodawa. Платня згідно з умовою.

Потрібна здібна, молода, милого вигляду експедієнтка, яка володіє можливо німецькою мовою. Місце обняття від 1. IV. 1941. Платня 200,— зол. місячно. Кавція невисока побажана, порука місцевого УДК. — Оферти з описом життя і поданням кваліфікацій слати: Warenhaus, Opatow Kielecki, Postfach Nr. 29. 1179 1—1

Блощиці, всякі насікомі, зародні винищуємо ґазами. Вислід ґварантований. — Краків, Шевська 24. Zakład Higieny. 1180 1-1

Тутки до папіросок продає гуртом по 50 гр. за коробку — 150 шт. Ком. Управа фабрики картонажу, Краків, Длуґоша 8. 1188 1—1

Всякого роду паперові коробки, реклямові торбинки, етикети на пляшки, тощо — достачає — Комісар. Управа фабрики картонажу і літографія, Краків, вул. Длуґоша 8. 189 1—1

Жарівки — рефлектори й звичайні, ліхтарки, батерії, бюрові лямпи, електричні кухонки, печі, залізка та всяке електричне приладдя по найнижчих цінах продає та переводить усякі електричні інсталяції й радієві направи — Коміс. Управа — »Radiofon« — Краків, Томаша 21. 1190 1—1

Штуч. шовкові нитки в різних красках та всякого роду ґалянтерію продає гуртово — Ком. Управа фабрики »Zwicky« — Й. Домб, Краків, Краківська 21. — Замовлення з провінції відворотно полагоджується! 1191 1—1

Потрібні:

1. Експедієнтки ґалянтерійної і модниярської бранжі. Вимоги: знання книговодства й машинописання.

2. Модниярки, капелюшниці, панни до навивання ниток, дівчата до науки й хлопці на посилки. Зголошення з описом життя до Адм. »Крак. Вістей« під „Фабрика в Кракові". 1192 1-1

ГУРТОВИЙ СКЛАД ЦЕЛЮЛЬОЇДОВИХ ВИРОБІВ І ТОАЛЕТОВИХ ПРИБОРІВ

Краків, Колетек — Комісарська Управа.

Комісарська Управа

Поручає всякого роду гребені, припинки, норми, варкочівки й сітки до волосся, щіточки до зубів і волосся, пензлі, пудернички, папіросниці, пушки до пудрування, приладдя до манікюр, сталеві й бакалітові вироби.

Купцям і Кооперативам з провінції висилаємо за післяплатою. 1181 1—8

ФУТРА — переробляю, направляю і приймаю до переховання. Літом ціни посезонові. Ю. Глушевський, Краків, Бурґштрассе 50/І. Тел. 213-94. 1083 3-3

Літні пантофлі деревляні, першорядне виконання, власного виробу, приймаємо замовлення. Збут і Перерібка Рільних Продуктів. Ряшів, Ринок 21. 1120 3—6

Точильня ножів Мишковського, Краків, Брацька 5. Гострить бритви, ножиці, машинки до мяса, до стриження. Направляє примуси й запальнички. 184 2—4

»Червоний чортополох« і »Холодний Яр«, II том, купить Українська Книгарня »Дешева Книжка«, Краків, Брацка 9. 1163 1—2

Брате, Дмитре Котуло з Гошівчик, відозвися на адресу: Котула Микола, „Hasag", Skarzysko-Kamienna. 1153 2-3

Пане Вонсуль Богдане! Подайте Вашу адресу! — Справа важна! Цікало Іван. Lamsdorf (Oppeln), Banhofstr. 12. 1193 1-1

Хто знає, де перебуває Лапкевич Павло з села Добросин, пов. Жовква, прошу писати на адресу: Lapkiewytsch Semen, Leipzig O, 29, Johanneskürnerstr. 16. 1116 2-2

Уневажнюю загублений »Lehrerausweis«, ч. 608, виданий Шкільним Інспекторатом в Сяноці. Столяр Іван, учитель в Берегах Горішних, п. Балигород. 1162 1—1

Фигайло Микола з села Підмихайлівці, пов. Підгайці, тепер у німецькому полоні, відозвися: — Tańczak Georg, Frankenburg, Fahrhofgasse, N. 115, O. Donau. 1164 1-1

Шукаю брата Івася та друзів: Василь Безкоровайний, Zement u. Kalkwerke, Gross Strehlitzerstr. 26. Oppeln, Ob./Schl. 1168 1-1

Пошукую брата Івана Блажкевича і друзів з села Купчинці, пов. Тернопіль. — Писати на адресу: Kaczuń Bohdan, bei Rudolf Alliger, Deutsch Petersdorf üb. Grulich, Sudeten-Gau. 1169 1q1

У торговельних справах

звертайтеся з Вашими замовленнями до Торговельної Централі

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА СПІЛКА

„УГАС"

акційна спілка

КРАКІВ, вул. Зелена 18, тел. 200-22.

Відділ Люблин, вул. Замойська 21, тел. 20-74, що обслуговує Союзи Українських Кооператив і українське приватне купецтво.

1186 1-24

Банк українців в Ген. Губернаторстві

Кооп. Рільничий Банк

„УКРАЇНБАНК"

Кооператива з відп. уділами

в Ярославі, Ринок 6, тел. 53.

Відділ в Кракові, вул. Гертруди 12/І. Тел. 212-28.

Відділ у Люблині, вул. Краківська 78.

Полагоджує всі банкові орудки.

АГРАРІЯ

С. з о. в.

КРАКІВ, Страшевського 28, Тел. 174-79

ЛЮБЛИН, Косцюшки 8. Тел. 13-21

насіння

плянтації і скуп городовини

опакування — бочки.

ФАБРИКА ВЗУТТЯ ЗЕНОН ФЕДЕВИЧ

КРАКІВ, вул. Краківська 26. — Тел. 175-72.

ЧЕРЕВИКИ: мужеські, жіночі й дитячі на сподах: скіряних, ґумових і деревяних.

НА ВЕСНУ

плащі
убрання
блюзки
нагортки й ін.

у великому виборі тільки у фірмі

Лев Брацейовський

Краків, Фльоріянська 28.

Німецька Комісарська Управа.

Пошукую знайомих з села Ілавче, пов. Теребовля: Iwan Petriw, G-n XVII b. 193, Stalag II C, 2. Komp. 1170 1—1

Пошукую знайомих із Зборівщини: Hnidyj Iwan, G-n 40762, A 362 G. W., Stalag XVII A. 1171 1-1

Пошукую друзів з сіл Суйми й Дермань, пов. Здолбунів: Melnyk Semen, G-n 13047, Arb. 362/G. W. Stalag XVII. A. 1172 1—1

Пошукую друзів з села Вербів, пов. Бережани: Михайло Ніжаловський, G-n 13167, A. 362 G. W. Stalag XVII A. 1173 1-1

Шукаю друзів з Тлустецької Округи, пов. Заліщики: Сеньків Пилип, G-n 40525, A. 362, G. W. Stalag XVII. A. 1174 1—1

Шукаю Вельшовського Михайла з села Страдче, пов. Городок Ягайлонський: Mandzak Wolodymyr, G-n 40641, A. 362 G. W, Stalag XVII. A. 1175 1—1

Шукаю Друзюка Гриця з села Шушківці, пов. Кремянець: Druziuk Marko, G-n 40616; A. 362 G. W., Stalag XVII A. 1176 1-1

Пошукую Марка Шліхта з б. 55 п. п., Ізидора Долайчука з б. 55 п. п. і Ярослава Лотоцького з б. 26 PAL: Wojtowycz Stefan, G-n 40632, A 281 G. W, Stalag XVII A. 1177 1-1

Пошукую трьох братів Барабашів з села Красниця, пов. Дубно: Hrymak Kondrat, G-n 04096, A. 362 G. W. Stalag XVII A. 1178 1—1

РІЗЬБИ ВИШИВКОВИМ СПОСОБОМ: касети, бомбонери, альбоми, тарілки, тощо гуртом — поручає Володимир Повзанюк, Краків, Фльоріянська ч. 6.

ПРОВІНЦІЯ!

По безконкуренційних цінах поручаємо ножі, вилки, ложки, алюмінієве начиння, терки, плятери, футляри, термоси, апарати, мисочки й пензлі до голення, гребені, дзеркальця, запинки, щіточки, шнурівки, гармонії, ваги, і т. д. за готівку або почтовою післяплатою.

Цінники на жадання даром.

ДІМ ТОРГОВЕЛЬНО-ГАНДЛЕВИЙ

Едмунд Онишків

ВАРШАВА, вул. Вільча 29 а, — 3

Комісарська Управа фірми
КРАКІВ, АДОЛЬФ ГІТЛЕР - ПЛЯЦ Ч. 8.

ЯКІВ ҐРОС

поручає україн ській клієнтелі
порцеляну, кришталі, лямпи

ПАПЕРИ

ДРУКОВІ
САТИНОВІ
ДІЛОВІ
КАНЦЕЛЯРІЙНІ
й інші
У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ

ҐУРТІВНЯ ПАПЕРУ
Міхаель Фляйшер

КРАКІВ, Райхсштрассе 6.
Тел. 106-38 і 175-56.
1089 2—3

Паперові й конопляні
ШНУРИ й ШНУРКИ
СІННИКИ З ПАПЕРОВОЇ ПРЯЖІ
найліпшої якости
поручає
збірний маґазин Акц. Сп. „СТРАДОМ“
М. ШУБЕРТ
КРАКІВ, вул. ҐЕРТРУДИ 15.
1087 2—3

ДІМ ТОВАРОВИЙ
під комісарською управою
А. ЖЕЖЕЛЕВСЬКОГО
ф-ми М. Фромовича, Краків,
вул. Дітля 64, тел. 111-34
поручає українським покупцям товари по гуртових цінах.
1119 2—6

„ШИБОШЛІФ“
Сп. з обм. пор.
власн. **ОЛЕКСАНДЕР ДОБРЯНСЬКИЙ**
РАДОМ, Райхсштрассе 20 — Тел. 23-20
поручає
шкло до вікон, кольорове шкло й дзеркала усіх розмірів, гуртовно й дрібною продажжю.
198 8-5

І. ЗАЙНФЕЛЬД
Краків, Фльоріянська 38.
ШКЛО й ПОРЦЕЛЯНА

Г. АЙЗЕНМАЄР
ЩЕПАНСЬКА ПЛОЩА
КУХОННИЙ ПОСУД, ЕМАЛІЯ, ШКЛО
поручає свої товари Українській Клієнтелі. 20-25

ШКЛО — КРИШТАЛИ
ПОРЦЕЛЯНА — ЛЯМПИ
J. Diener
Краків, Шевська 20. Телефон 146-48.
1007 5-24

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДІМ
Й. Споцінські, Ст. Венжик і С-ка
Сп. з обм. порук.
ВАРШАВА, вул. Мазовецька 7, м. 23.
поручає пожежні сикавки, ваги, відважники, господарські ланцюги, слюсарські знаряддя, смари до возів, віск і щітки до шурування, щіткарські вироби, запинки, голки й ін. речі.
1187 Цінники на бажання. 1—2

КІНО „АТЛЯНТІК“
Від пятниці 21. III. 1941 висвітлює
Безсмертний валець
Надпрограма:
Культурний додаток і тижневик з Генерального Губернаторства.

Початок програми в год. 4, 6 і 8 веч.
В суботи й неділі в год. 2, 4, 6 і 8 веч.
В неділі й свята ПОРАНКИ в 11. год.
Прохаємо приходити точно на початок

Кіно „ВАНДА“ Краків, вул. Гертруди 5.
Від пятниці 21. III. 1941 висвітлює
Легкодушна доня
Надпрограма:
АКТУАЛЬНИЙ ЗВУКОВИЙ ТИЖНЕВИК

Початок програми: в год. 16, 18 і 20-ій.
В суботу, неділю та свята в год. 14, 16, 18 і 20.
В неділю та свята поранок в год. 11-ій.
Місця нумеровані. З хвилиною, як починається сеанс, вступ на салю заборонений.

Kleinkunstbühne „DER KREISEL“
Краків, Фльоріянська 32.
Початок: Понеділок, второк, четвер і пятниця 20 год. середа, субота і неділя від год. 18.
Першорядна настроєва музика. Середи, суботи і неділя—ТАНЦІ.
1088 2-12

Кінотеатр „СТЕЛЛЯ“ Краків, вул. Любіч 15.
Від пятниці 21. III. 1941 висвітлює
Рай холостяків
В гол. ролях: Гайнц Ріман, Ганс Брайденветтер, *Осип Сібер, Труде Марлен*
Надпрограма: Актуальний тижневик

Початок у суботи, неділі та свята в год. 14, 16, 18 і 20-ій. У будень в год. 16, 18 і 20-ій. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. Саля добре нагріта. Просимо притримуватися початків сеансів.

Кінотеатр „Штука“ Краків, вул. Яна 6.
Від пятниці 21. III. 1941 р. на загальне бажання ПТ. Публики, продовжує фільму в польській мові:
Про що не розказується...
В гол. ролях: Ст. Висоцка, В. Самборскі, Іна Беніта, Л. Семпоплінські, Ст. Енгелівна, Всеволод Орлов, Ст. Селяньскі, М. Цибульскі. Додаток: Звуковий тижневик.

Початок в год.: 16, 18 і 20-ій. У суботи, неділі й свята в год.: 14, 16, 18 і 20. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. Просимо притримуватися початків сеансів.

Кіно „УТІХА“ Краків, Старовісьльна 16 Тел. 125-16
Від 21. до 27. III. висвітлює сензаційну фільму
Процес Д-ра Деруґи
з Віллі Біркелем, Жорж Александром
Надпрограма: Найновіший тижневик з Ген. Губернаторства.

Початок сеансів у будні в 16, 18 і 20 год. В неділі й свята в 14, 16, 18 й 20 год. — В неділі й свята в 11. год. — Поранки.

Оголошуйтесь у „К.В.“

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: **Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.**
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: **1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.**
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: **30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.**
КНИЖКИ: **Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.**

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.“: **Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часописи на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.**

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: **Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.**
З Протекторату: **чеками „Українського Видавництва“ Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 2[illegible]**
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. **Звертаємо увагу: подавати чітку і докладну адресу.**

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. [illegible]
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei“, Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79